

COVID-19 käitumissoovitused jaemüügiettevõtetele

- COVID-19 on viirusnakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkusena, peamiselt lähikontaktist* nakkusohtliku inimesega.
- Saastunud pindadel säilib viirus soodsatel tingimustel kuni 3 päeva, kuid hävineb puhastamisel ja desinfitseerimisel.
- COVID-19 leviku risk on kõrgem kinnistes, rohkelt rahvastatud ja halvasti ventileeritud ruumides.
- Juhise eesmärk on anda suunised jaekaubandusettevõtetele ohutuks teenuse osutamiseks COVID-19 haiguse leviku tingimustes
- **Asutuse töö korraldamisel lähtuda-kehtivatest Vabariigi Valitsuse korraldustest: [COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud.](#)**

Ruumide puhtus ja ventilatsioon

- Tagada, et hoone projektiga ettenähtud mehaaniline sissepuhke-väljatõmbeventilatsioon on töökorras ja sisse lülitatud. Järgida tuleb majandus- ja taristuministri 02.04.2020 määrust nr 8 „[Hoolekandeasutuse hoone ja sisekliima tagamisega mitteelamu ventileerimise ja tuulutamise nõuded](#)“ toodud nõudeid.
- Viia ruumides läbi regulaarne puhastus ja desinfitseerimine tavapärase meetodite ja vahenditega. Ruumide ja pindade puhastamisel järgida [Terviseameti soovitusi puhastamiseks ja desinfitseerimiseks.](#)
- Sagedasti puudutatavaid esemeid ja pindu (ukselinke, elektroonilisi infotahvleid, iseteeninduspulte ja -kassasid, maksetermineale, ostukärusid ja -korve, kaalusid jms) puhastada 2–4 tunni järele.
- Hoida toidu- ja joogi kaasamüügiks ja kohapeal tarbimiseks kasutatavaid pakendeid ja söögiriistu viisil, mis aitab vältida nende võimalikku saastumist.
Kõik võimalikud viirusega saastunud jäätmed (sh isikukaitsevahendid) koguda pealt suletavasse kilekotti ning käidelda kui segaolmejäätmeid.

Kliendid

- Maski kandmine või suu ja nina katmine on soovitatav kinnistes ja rahvarohketes kohtades, kus on kehv ventilatsioon ja distantsi hoidmine võõrastest inimestest pole võimalik. [Vaata, kuidas korrektselt maski kanda Terviseameti kodulehelt.](#)
- Luua kaubandusettevõtete siseruumides asuvates teenindussaalides, nende üldkasutatavates ruumides ja teenuse osutaja teenindussaalides tingimused, mis võimaldavad klientidel liikuda ja paikneda hajutatult, välja arvatud perekondadel ja kui seda ei ole võimalik mõistlikult tagada. Selle soodustamiseks paigaldada vastavad märgid kassade juurde.
- Teenuse osutaja tagab, et kaupluste müügisaalides ja üldkasutatavates ruumides ning teenuse osutaja teenindussaalides **ei viibiks korraga rohkem isikuid kui kehtiv korraldus ette näeb.**
Täituvuse ja hajusalt paiknemise aluseks võetakse ettevõtte klientidele kasutamiseks mõeldud ruutmeetrite arv ja neile mõeldud pindala.
Näide: 25% täituvuse puhul tuleb kõigepealt välja arvutada ruumi avalikuks kasutuseks olevast põrandapinnast 25% ning kuna kliendid peavad järgima ka 2+2 reeglit, siis tuleb ülejäänud 25% jagada 4-ga. **Seega 25% täituvuse puhul 100 m² pinna korral on maksimaalne inimeste arv 100/4/4=6,25 inimest, ümardatuna 6 inimest.** 50% täituvuse nõude korral on 100 m² pinnal maksimaalne viibijate arv 100/2/4=12,5 inimest, ümardatuna 13 inimest. **Täituvuse hulka arvestatakse kõik isikud, kes ruumis viibivad.**
- Küllastajate maksimaalsest lubatavast arvust tuleks võimaluse korral teavitada kliente asutuse uksele kirjalikult.

- Soovitada klientidele mobiilirakenduse [HOIA](#) kasutamist. Rakendus informeerib isikuid, kes on olnud lähikontaktis (vähemalt 15 minutit kuni 2 meetri kaugusel) positiivse koroonaviiruse proovi andnud inimesega.
- Tagada müügisaalis ja teenindussaalis vähemalt sisenemisel ja väljumisel desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele nähtavas kohas.
- Varustada WC-d piisaval hulgal seebi ja ühekordsete kätekuivatuspaberitega. Nakkusohutuse seisukohalt on eelistatum kuivatada käsi ühekordse kuivatuspaberi, mitte kätekuivatiga.
- Lisada käte [pesemise](#) ja [antiseptika](#) juhised.
- Võimalusel mitte hoida kasutuses lahtiste toitude ja iseteenindusega lette, kus võib olla raskendatud distantsi hoidmine ning võib toimuda inimeste kogunemine. Lahtine toit peaks olema varjestatud. Kuna kasutatakse ka samu toidu töstmisvahendeid, siis tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ning järgida, et inimesed desinfitseeriks enne oma käed ja hoiaksid distantsi.
- E-poe olemasolul soodustada selle kasutamist. Ostukampaaniate korraldamisel arvestada, et need ei soodustaks rahvakogunemisi. Suuremahulised kampaaniad (kogu kaup või suurem osa kaubast allahinnatud) kaupluses koha peal on rangelt mittesooduslikud. Võib müüa tooteid soodushinnaga või teha eraldi tootegruppidele sooduspakkumisi (nt kaks pakki ühe hinnaga).

Töötajad

- Tagada, et kõik töötajad oleksid teadlikud [peamistest hingamisteede haiguste ennetamise ja hügieeni meetmist](#) ning [peamistest toiduhügieeni ja käitlemise põhimõtetest](#).
- Rõhutada töötajatele, et väiksemagi nakkuskahtluse korral ei ole tööl viibimine lubatud. Kehtestada kord, kuidas vältida haigestunud töötaja ettevõtte ruumides viibimist.
- Minimeerida töötajate ja klientide vahel lähikontakte*.
- Maski kandmine või suu ja nina katmine on soovitatav kinnistes ja rahvarohketes kohtades, kus on kehv ventilatsioon ja distantsi hoidmine võõrastest inimestest pole võimalik. [Vaata, kuidas korrektselt maski kanda Terviseameti kodulehelt](#).
- Soovitada töötajatele mobiilirakenduse [HOIA](#) kasutamist. Rakendus informeerib isikuid, kes on olnud lähikontaktis (vähemalt 15 minutit kuni 2 meetri kaugusel) positiivse koroonaviiruse proovi andnud inimesega.
- Tagada töötajatele regulaarne kätepesu võimalus ning tuletada meelde, millal ja kui tihti tuleb käsi pesta (vt loendit juhise lõpus). Käte pesemisel järgida [juhist](#).
- Kui kätepesu ei ole võimalik teostage käte antiseptika vastavalt [juhisele](#). Nähtavalt määndunud käed tuleb kindlasti pesta.
- Alates 24.11.2020 kuulub COVID-19, ametliku nimega SARS-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) bioloogiliste ohutegurite kolmandasse ohurühma. Kõikide tööde korral, kus esineb bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute oht, peab tööandja töökeskkonna riskianalüüsi käigus kindlaks määrama töötaja nakatumisohu laadi, suuruse ja kestuse ning sellest tulenevalt hindama riski töötaja tervisele ja võtma tarvitusele vajalikud ennetusabinõud. [Ennetusabinõudega saab tutvuda Tööinspektsiooni Tööelu veebilehel](#).
- Vastavalt töökeskkonna riskianalüüsi tulemustele väljastada vastavalt tööiseloomele vajaminevad ühis- ja isikukaitsevahendid ning viia läbi koolitus, kuidas neid korrektselt ja ohutult kasutada. [Juhised leiab Terviseameti koduleheküljelt](#).
- Kõik võimalikud viirusega saastunud jäätmed (nt taskurätikud, maskid jm) tuleks käidelda vastavalt juhistele: [www.envir.ee/et/uudised/koroonajaatmed-tuleb-teistest-eemal-hoida](#).
- Tööriided tuleb pesta regulaarselt vastavalt ettevõtte tavakorraldusele. Haigestunud töötaja riided tuleb pesta koheselt.
- Riideid ja teisi tööl kasutatavaid vahendeid võimalusel mitte koju viia.

- Tootetutvustuste korraldamisel (toit, toidu tõstmise vahendid ja suure ristsaastumisohuga kosmeetika nt huulepulgad, ripsmetuššid) tagada nii toote tutvustajale kui ka klientidele kätehygieeni võimalused ja soodustada distantsi hoidmist.

Kui töötaja haigestub respiratoorsesse haigusesse (palavik, köha, nõrkus jm sümptomid)

- Kui töötaja haigestub töövälisel ajal, peab ta jääma koju.
- Kui töötaja haigestub töökohal, peab ta koheselt lahkuma.
- Haigestunu võtab ühendust perearstiga, kes langetab otsuse COVID-19 diagnoosi, testimise vajaduse ja töövõimetuslehe (TVL) osas.
- COVID-19 leviku pidurdamise seisukohalt on oluline, et haigestunud töötaja informeeriks tööandjat, et COVID-19 diagnoos leidis kinnitust. Tööandja informeerimine toimub vastavalt töötaja ja tööandja kokkuleppele.
- COVID-19 diagnoosi kinnitumisel peab töökohal selgitama välja inimesed, kes olid haigestunud töötajaga lähikontaktis* sümptomaatilisel perioodil või olid kuni kaks päeva enne seda. Kui töötaja oli asümptomaatiline, siis loetakse lähikontaktseteks* neid, kes olid temaga lähikontaktis* kaks päeva enne positiivse testi tulemuse saamist. [Lähikontaktsete määramise kohta leiab täpsema info Terviseameti kodulehelt.](#)
- Tööandja, olles informeeritud töötaja COVID-19 diagnoosist, teeb koostööd Terviseameti regionaalosakonnaga, et määratleda töötaja tööalased lähikontaktid* ning anda suunised edasiseks töökorralduseks.
- Kandke tööalaste lähikontaktsete info vastavasse tabelisse (tabeli leiate [siit](#)).
- Pärast Terviseametiga kõnelemist edastage see tabel krüpteerituna Terviseameti vastavale regionaalsele osakonnale (teile antakse kontakt).
- Lähikontaktid peavad 10 päeva viibima karantiinis ning jälgima hoolikalt oma tervist. Kuigi testimine ei ole kohustuslik, on Terviseameti soovitus lähikontaktsetel 10-kalendripäevase karantiini lõppemisel läbida SARS-CoV-2 testimine, et avastada võimalik asümptomaatiline või eelsümptomaatiline haigestumine. Lähikontaktse isolatsioonipäevi aitab kalkuleerida [Eesti Perearstide Seltsi isolatsioonikalkulaator](#).
- Korralduses nimetatud 10-kalendripäevast elukohas või püsivas viibimiskohas viibimise kohustust ja COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testimise nõudeid ei kohaldata, kui isik:
 - 1) on läbi põdenud COVID-19 haiguse ja arst on ta terveks tunnistanud ning terveks tunnistamisest ei ole möödunud rohkem kui **kuus kuud**;
 - 2) on läbinud COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise kuuri, saavutanud viimase vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui **üks aasta**;
 - 3) on COVID-19 haiguse läbipõdemise järel saanud ühe doosi vaktsiini, saavutanud vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta, või ta on pärast esimese vaktsiinidoosi saamist haigestunud COVID-19 haigusse ning sellest, kui arst on isiku terveks tunnistanud, ei ole möödunud rohkem kui üks aasta.
- Viirusega potentsiaalselt saastunud ruumid tuleb sulgeda ning avada, kui neis on läbi viidud korralik puhastus, desinfitseerimine ning tuulutamine.
- Ruumide ja pindade puhastamisel järgida [Terviseameti soovitusi puhastamiseks ja desinfitseerimiseks](#).
- Kui haigestunud töötaja COVID-19 diagnoos ei leidnud kinnitust, võivad teised töötajad jätkata tööd, kuid kindlasti jälgima 10 päeva jooksul oma tervist.

KÄSI TULEB PESTA:

- enne töö alustamist;
- toidu käitlemisel

- pärast jäätmete käitlemist;
- pärast koristamist;
- pärast tualeti kasutamist;
- pärast nina nuuskamist, aevastamist või köhimist;
- pärast söömist, joomist või suitsetamist;
- pärast raha käsitlemist.

***LÄHIKONTAKT ON:**

- otsene füüsiline kontakt COVID-19 haigega (nt kätlemine);

- otsene kontakt COVID-19 haige eritistega ilma kaitsevahendeid kasutamata (nt on peale köhitud);

- koos viibimine COVID-19 haigega vähemalt 15 minutit ja kuni 2 meetri kaugusel.

Juhendid ja soovitused leiate:

[Terviseameti koroonaviiruse haigus COVID-19 trükised ja juhendmaterjalid](#)

[Veterinaar- ja Toiduameti soovitused toidukäitlejatele seoses koroonaviirusega](#)

[Tööinspektsiooni soovitused tööandjale ja töötajale](#)

